

Náš maturitní ročník vyslídil major Koudelka – verbíř z Okresní vojenské správy, lovící do sítí slibů naivní duše jako vodník, kterému byl vzezřením trochu podobný. Mrknul jsem, zda mu ze šosu nekapala voda – nekapala, ale pro jistotu jsem řekl holčákům, aby si od něj nebraly pentličky. Holky se chichotaly a špitaly – co by se stalo, kdyby si od něj pentli vzaly?

„Když vezmeš, musíš dát. A chcete dát Koudelkovi? Nechte! Stejně má jen zelený pentle, nastříhaný ze starejch vojenskejch fuseklí.“

„Chlapci,“ mlel major jako robot, „vojna se o vás postará a dostanete služební byt.“

Kvartýr byl lákadlo, protože se na něj čekalo spoustu let. Mnohé manželství skončilo domácí zabíjačkou kafrající tchyně, která v jednom kuse nasírala, až to zeťák nevydržel a zařal jí sekáček do hlavy po dolní čelist.

„Budete dostávat reluty, odlučné a cesťáky,“ vypočítával major další požitky. „Podíváte se po celém socialistickém táboře, a někdy i na Kubu,“ mával nám před nosem výhodami jako oslovi mrkví.

Mluvil a mluvil, řekl hodně, a ještě víc zamlčel. Oči pod vypelichaným obočím nás hypnotizovaly jako oči hada Kaa, když mistrně předváděl starou hru zvanou chytání na vějičku.

Uvažoval jsem o vojenské medicíně, protože na úplatek pro přijímací komisi na civilní lékařské fakultě jsme neměli prachy a na vojenské v Hradci nám slíbil tlačenkou operetní major v záloze, připomínající sňatkového podvodníka. Tátova teta Irena si ho nabrnkla na starý kolena v lázních a přestěhovala se za ním do Hradce, neboť ji přesvědčil, že život s ním bude jeden velký ples v opeře.

Maturu jsem udělal slušně, až na matiku, s níž jsem byl odjakživa na štíru, a nebyť kamaráda, který mi za moje slohy s matikou pomáhal, byl bych nejspíš v řiti, respektive v učení na obráběči nebo mechanizátora čehosi. Z matiky jsem si vytáhnul rovnici kružnice, což je údajně nejlehčí věc. U mne to však bylo fuk, protože kdybych si vytáhl výpočet dráhy družice ovlivněné štěkající Lajkou, vyšlo by to nastejno. Stál jsem u tabule a blekotal: „Rovnice kružnice, rovnice kružnice.“ Když jsem to řekl poosmé, konstatovala komise, že to bohatě stačilo, aby si všichni členové zapamatovali mou otázku z matiky až do smrti, a že děkují.

Po předání maturitních vysvědčení si mne a ještě jednu holku nechal zavolat ředitel gymplu.

„Sedněte si, Evo a Michale,“ vyzval nás. Za ním visel na zdi obraz Husáka, který civěl jako švidravá sova.

„Studenti,“ spustil, „každoročně musíme doporučit dva z vás na kandidáty strany.“ Mluvil neosobním hlasem, jako by se chtěl distancovat od obsahu vět. „Vzhledem k vašim výsledkům i ostatním předpokladům jsme vybrali vás.“

Asi jsem měl být hrdý, ale byla to jen další informace, kterou jsme přijímali automaticky: „Stanete se pionýry, vstoupíte do SSM!“ Já jsem necítil nic.

„Nech odpadne, čo je v strane oportunistické, nech odpadne, čo je kolísavé, a nech zostane, čo je pevné a čo chce naďalej budovať rozvinutú socialistickú spoločnosť,“ slyšel jsem v duchu evergreen mezi Husákovými proslovy. Kdybys jen Gustáve věděl, jak je mi to volný!

V mém případě byly nejspíš „ostatní podmínky“ splněny tím, že táta byl nejlepším pracovníkem ve strojírenství. Jeho zasklená fotka zírала na lidi u vstupu do fabriky – jako důsledek nikoliv jeho angažovanosti, nýbrž skutečnosti, že byl makáč a rád si vydělal. Vyfotili ho u soustruhu s vlasy druhdy uličnický padajícími do čela vyčesanými do povinného budovatelského kohouta. Vyretušovali mu vrásky a přinutili k nepřírozenému úsměvu, takže vypadal jako chovanec Jedličkova ústavu s Downovým syndromem, který jde v tupé na maškarní ples za soustružníka. Opilci z dílny si ho dobírali a on jim žoviálně říkal: „Jděte do prdele, volové!“ Ale dělalo mu to dobře. Doma měl diplom v rudém pouzdru, podepsaný předsedou vlády Štrougalem. „Teď by se kluk měl na vojenskou medicínu dostat i bez protekce! Co, mámo?!“

Matka dělala ředitelku školy, takže byla víc na schůzích než doma. Když se vracela, říkala, že tenhle socialistickej bordel už nemůže dlouho vydržet – ale to říkala, co pamatuju. Pak se s tátou zavřeli v obýváku s flaškou, ale mluvili nahlas, takže jsem stejně slyšel: „Je to jako v padesátech letech..., Rusáci..., prověrky.“ Nic mi to neříkalo – kromě Rusáků, který bylo třeba každoročně vyklepnout v hokeji. Zajímaly mne spíš erekce, spojené s dlouhý-

ma nohama Vladky Musilové, která si za rohem občas upravovala podvazkový pás.

Ředitelovo odkašlání mne vrátilo do reality: „Proberte to doma, ale neváhejte. Jdete na výběrové školy a členství ve straně vám pomůže se tam dostat. Eventuelní odmítnutí se však samozřejmě objeví ve vašem posudku, což, ehm, sehraje rovněž svou roli.“ S těmi slovy nám podal červené desky a se zjevnou úlevou nás propustil.

„Byl bys blbej, kdybys to odmítnul, když ti to helfne u přijímaček. Víš, co je v partaji takovejch?“ uzavřela matka náš krátký konsensuální rozhovor na téma členství v KSČ. Byla to pravda. Chtěl jsem se stát lékařem tak moc, že bych se dal i k Němcům, kdyby to bylo třeba. Řezníci a pumpaři měli na úplatek, aby dostali své ratolesti na medicínu. Můj otec měl sice diplom od předsedy vlády, ale prachy ne, tak co mi zbývalo?

*

Při přijímačkách jsme bydleli ve Vrbenského kasárnách – studených barácích z dob Marie Terezie. Na každou cimru nás nacpali deset; taky to spaní podle toho vypadalo. Navíc nás kousaly vojenské deky a rušilo chrápání z deseti nosohltanů.

„Tady musí být zima jak v řiti i v létě,“ řekl po brněnsku kluk, ze kterého se později vyklubal Muxín.

Po snídani (já jsem nejedl nic, trémou jsem zvracel) jsme odešli ve vojenském tvaru jako paka na fakultu napsat testy. Fyzika byla vyložený provar. Odpoledne proběhly pohovory u komise složené z plukovníků, kteří se ptali na všechno možné, u mne je však

k mému překvapení zajímalo hlavně moje kandidátsví ke straně. Zvláště se o ně zajímal rtuťovitý človiček s velkýma ušima, přes které mu prosvítalo slunce a vykreslovalo žilní síť, zatímco obličej tonul v přítmí, takže jeho hlava vypadala jako tlustý netopýr s malými růžovými křídly.

„Ve tvém posudku, soudruhu, čtu, žes byl v roce šedesát devět jediným členem Pionýra ve městě. Můžeš to vysvětlit?“

Jasně že jsem to mohl vysvětlit! Když jsem chtěl do Junáka, tak matka řekla, že bůhví jak to všechno dopadne a jednou bych toho mohl litovat. A protože mi bylo deset, tak jsem poslechnul, protože kdyby ne, tak od táty dostanu facku jako vrata a bylo by po ptákách.

„No víte soudruhu podplukovníku...“, spustil jsem.

Podplukas po mně šlehnul pohledem a řekl, že komunisté si mezi sebou tykají.

„No tak, soudruh Kunc, jak to bylo?“ Klasika – soudruh Kunc – nominativ militaris mne poprvé v životě zatahal za uši a potom vždycky, když jej někdo použil – a že na vojně je zrovna tohle prznění mateřštiny úředním jazykem.

„Je to jednoduché,“ navázal jsem, „všichni v té době z Pionýra vystoupili a já jsem... vyčkal.“

Mužík o mé odpovědi usilovně dumal.

Po teoretické části se nálada uvolnila. Někteří šli do kasáren na oběd a někteří na pivo, přestože nás druhý den čekaly fyzické testy. Já šel do hospody Na Hradě, kde točili plzeň, které jsem do večera vyzobnul dobrých deset kousků. S ohledem na zítřejší fyzické prověrky se čekalo, že na večerku budeme všichni v kasárnách. Mně bylo ovšem proti srsti, aby mi někdo něco

diktoval, takže jsem pokračoval do Orient baru, kde jsem dal láhev stoličné, abych měl zítra sílu na sprint. I když upřímně – když jsem si vybavil dopolední rozhovor s politrukem, něco mi říkalo, že to bude dobré, i kdybych zítra spadnul z lana jako hruška. Při pozdním návratu mne civilní strážný začal buzerovat, že je dávno po večerce – což ve tři ráno bezesporu bylo. Pochváli jsem ho, že je bystrý penzista, a vymočil jsem se mu zezadu na vrátnici.

Než jsem se na cimře doštrachal k vypínači, dvakrát jsem upadl přes něčí boty a kopnul do židle, která se s lomozem převrátila na uhlák, kde vesele zařinčel pohrabáč. Když jsem rozsvítil, začali mi všichni sprostě nadávat, jako by se nechtěli přátelit, přestože jsem jim nabízel zapařené vepřové řízky z domova. Následně jsem chodil od jednoho spáče k druhému a snažil se je získat na tah nočním Hradcem, neboť noc byla ještě mladá. Protože se nikdo nechtěl přidat, nemaje dobrodružného ducha, usnul jsem nakonec oblečený na kavalci.

Na lano jsme kupodivu vyšplhali oba slušně – já i opice, co mi seděla za krkem. Dole jsem dýchnul na proplešlého atleta v obtažených teplákách s nechutně vyrýsovanými genitáliemi (což je univerzální tělocvikářské poznávací znamení), který to řídil. Později jsme se s tělovýchovným náčelníkem Fleisigem opakovaně názorově střetli, než pochopil, že jsem šel do Hradce kvůli lékařskému diplomu, a ne kvůli výmykům.

Tvářil se znechuceně a divil se, že se držím na nohou. V duchu jsem mu dal za pravdu, protože vzhledem k tomu, kolik jsem toho večer vypil, to bylo skutečně obdivuhodné. Ostatní disciplíny byly strašlivé. Při běhu jsem pozvracel šlachovitou nohu jednomu

sportovci, který bral fyzické testy vážně a již potřetí mne na oválu předbíhal se zarputilým výrazem ve vytrvaleckém obličejí, a hned nato jsem se se zachroptěním hodným posla od Thermopyl zhroutil mimo dráhu. Zde jsem se válel jako hnusný brouk na zádech, hrabal jsem nožkama a lapal po dechu ve snaze popadnout dech a udržet stolici.

*

Vyhlížel jsem listonošku (určitě myslela, že po ní jedu), až jsem se dočkal! Křídový papír s hlavičkou VLVDŮ JEP; náčelník genmjr. prof. Jaroslav Vaňásek, CSc., Vám oznamuje, že jste byl přijat ke studiu. Hlásit se budete čtrnáctého srpna dopoledne ve Vrbenského kasárnách. Hotovo! Šmytec!

„Kuncík má vystaráno,“ rejpnul si kámoš z gymplu Vráťa Tumpach, zvaný Tumba, když jsme zapíjeli moje přijetí. „Matička vojna se o něj postará – menáž třikrát denně a fasuje se prej i hajzl-papír. Hele vole, fasuje se eště tabák a rum jako za císaře pána? A co šprcky?“

„Co já vim? Byl jsem tam dva dny na přijímačkách a z toho jsem byl druhou půlku prdelej. Ale asi jo. První dva roky kroutíme základní službu a základáci přece fasujou všecko, ne?“

„Ty vole,“ heknul Andrej, „dva roky základní služba, a medicína k tomu. To je kurva škola pro supermany, nebo co?“

„A budete mít výcvik, ne?“ navázal Tumba a zašklebil se, zachrchlal, podrbal se na koulích a tentokrát ještě labužnický očichal prstíky, protože jen takhle dokázal uvolnit neurotické napětí, které se v lidech s Touretovým syndromem hromadí.

„Jestli tuhle tvoji spartakiádní sestavu dneska uvidím ještě jednou, tak se pobleju,“ řekl jsem Tumbovi. „Jasně, že tam bude výcvik, ale lehkej, aby se neřeklo. Abysme si nevobouvali kanady obráceně a nenosili čepici štítkem dozadu. Jinak pohodka: přednášky, hospůdky a prsatý Hradečáčky, který se budou třást na nadržený ztepilý vojáky,“ pokračoval jsem rozšafně v líčení svých představ. „Ježto s náma budou chodit do ročníku civilové, tak tam bude čtvrtina holek s krásnejma kozičkama a za odznáček každá vojáčkovi dá! Hošové, dejte na mě – život vojenskej, život veselej.“ Na tuhle řeč jsem si měl později v životě ještě mockrát vzpomenout.

„No právě že počítat neumíš, vole, ale přejeme ti, abys občas smočil kladélko, ale ne s medičkama, protože doktorky jsou zubatý, brejlatý a namyšlený jako svině,“ zakončil Tumba. Pak ztišil hlas: „Člověče, v uličním výboru KSCČ chtěli, abych se dal taky k nim.“

„Tak to vem, protože pokud to v týhle zemi chceme někam dotáhnout, tak tam musíme všichni – jako na krchov.“

„Tak nějak,“ připustil Tumba. „Ale má to háček. Voni si člověka proklepnou do pátýho kolena,“ řekl zasmušile, „a přitom zjistili, že děda padl u Stalingradu.“

„Sem nevěděl, že máš ruský předky,“ podotknul jsem.

„Hovno ruský, dědek sloužil ve wehrmachtu.“

Rozchechtal jsem se. „Tak to můžeš bejt rád, že tě na to ČVUT vzali, taky bys mohl mejt vozejky na šachtě.“

Ploužil jsem se k domovu, když se ozvalo: „Ahoj, Michale, kde se tu bereš?“

Chvíli mi trvalo, než z chlastu vyplavalo jméno Karly, spolužačky z hudebky. Tmavé, kudrnaté vlasy, brýle, pod nimi vodové

oči. Ty to holka taky nemáš jednoduchý, blesklo mi hlavou. Ani nevím, proč jsem zatraceně souhlasil, že s ní půjdu do kina.

Ráno jsem si otevřel pivo a zapálil spartu – rychlá snídaně, kterou nemusíš vařit. Den jsem proflákal.

Sedačky v kině byly nepohodlné. Vzepřel jsem se rukama, abych nesjížděl, a náhodou jsem se dotknul Karliny ruky. Chytila se mě upocenou dlaničkou jako vystrašená opička. Prsty jsem měl jako ve ždímačce, a když jsem se na ně později podíval, měl jsem na nich varhánky, jako bych vylezl z moře. Vezl jsem Karlu domů a vážně jsem neměl v úmyslu dát jí ani pusku na tvář, ale nakonec to dopadlo tak, že jsme se líbali. Měla rybí hubku, studenou a suchou. Trvalo to jen pár minut, ale pro mne to byla věčnost. Tak s touhle už ne, nejsem žádná charita.

Druhý den jsem od rána popíjel domácí rybízák a poslouchal Míšu Tučného. Musel jsem usnout, protože mne vzbudilo protivné zvonění. Jasně, byla to Karla. Prosmýkla se do průjezdu, kde páchlo žrádlo pro prase. Babička Věrka totiž neobyčejně lnula k domácím zvířatům, a když ječela na slepici, aby ji vyhnala z obývacího – „kšá, ty svině jedna prašivá“ –, činila tak s neobyčejnou láskou. Karla se rozhlížela kolem, jako by byla na Hluboký.

Michal Tučný zpíval o tom, že „starýho psa novým kouskům nenaučíš“, jinak by se ticho dalo krájet.

„Jdu udělat kafe, dáš si?“

Když jsem se vrátil, ležela v posteli. Džíny a triko se válely na zemi, na vrchu jsem zahlédl téměř dětské kalhotky (napadlo mne, jestli na nich nemá Fifinku). Stalo se, co se stát muselo. Určitě to s ní ale bylo nejhorší, co jsem kdy zažil – suchá zima, jinak se to nedá popsat. Každá holka má něco, co kluka rajcuje: oči, rty,

prsa, prádlo. Karla z toho neměla nic. Proto mi to taky dlouho trvalo a proto se taky hned napoprvé (a jak mi vzápětí sdělila: božsky) udělala. Pískala u toho jako myš. Potom mi řekla, jak to bylo krásný a že jsme si souzení.

Po rybízáku mne začala pálit žáha. V kuchyni jsem si vzal sodu a říhnul, až začal Brok dole v průjezdu štěkat. Smál jsem se jako debil, ještě když jsem se vrátil ke Karle, což fatálně blbě pochopila jako euforický postkoitální smích. Konečně jsem se jí zbavil s tím, že se musím jít na výbor odhlásit, což byla úplná kravina. Ale věřila by mi, i že jsem špion Mossadu a letím do Tel Avivu.

Chystal jsem se do Hradce a Karlu jsem pustil z hlavy.

Poslední noc doma jsem skoro nespál. Deštivé svítání nás zastihlo už u Kladna. Bodl by panák, napadlo mne, ale přestože jsme si s matkou dávali v poslední době tuhle snídani čím dál častěji, dnes jsem to raději vydržel bez pohonu.

*

Těžko si představit odpudivější komplex budov než Vrbenského kasárna, jež hyzdí centrum Hradce a které byly cynicky dány vojenským medikům za dočasný domov. Ratejna páchla potem a bzučela hlasy nováčků a vrčením holicích strojků, zbavujících nás posledních známek individuality.

„Civil dáte do pytlů a napíšete na něj adresu domů a občanky ke mně na stůl,“ křičel četař Caska pisklavým hlasem. V poďobaném obličejí zářilo uspokojení z převahy, kterou měl nad stádem maturantů v obrovských zelených trenkách. Nafasovali jsme výstroj a už první odpoledne jsme měli zaměstná-

ní ve stejné ratejně, kde nás vylepali téměř dohola a vyfotili do indexů. Ještě v šestáku se zkoušející při pohledu na holohlavé idioty smáli.

Vepředu nějaký podplukovník mluvil o poslání Varšavské smlouvy při obraně socialismu. V mluvícím muži jsem poznal malého politruka, který mne zpovídal u přijímaček – podplukovníka Šourka.

„V pět nula nula je budíček a nástup na rozvičku.“ Zpozorněl jsem: V pět ráno? To se posrali, ne? Hlas pokračoval: „Rozvička je do šesti, potom osobní hygiena, kdo se rád sprchuje ve studené vodě, bude spokojený. Teplá teče jen v pátek odpoledne, kdy je koupání mužstva.“

„Koupání mužstva – největší událost od dob, kdy člověk přistál na Měsíci,“ řekl někdo za mnou a hlouček kolem se rozesmál.

„Teď je deset minut přestávka, kouří se na chodbě u popelníku. Soudruh vojín Michal Kunc půjde se mnou.“ Chvíli mi trvalo, než jsem pochopil, že soudruh vojín Kunc jsem já a že bych si na to asi měl zvyknout.

„Soudruh Kunc, posad' se.“ Nominativ militaris mne opět zatahal za uši. Sedl jsem si, podplukovník Šourek se usadil za stolem a upřel na mne veselá prasečí očička.

„Známe se od přijímaček, že soudruhu vojíne? Moc komunistů mezi vámi zatím není. A nás tak nějak oslovila tvá pevnost při setrvání v Pionýru kolem osmašedesátého, což je záruka, že by z tebe mohl být dobrý funkcionář SSM. Zítra máš ty a ještě jeden soudruh svazácké školení, takže se nezúčastníte výcviku a budete se ráno hlásit v kinosále Nového internátu.“

Někdo zaklepal. Do místnosti vešel pomenší udělaný kluk.

„Sedni si, soudruh Kégl,“ kývnul Šourek ke druhé židli. „Pokud se neznáte, tak se seznámíte potom. Tady soudruh Kunc bude předseda ZO SSM a ty ho, soudruh Kégl, navrhneš. On navrhne tebe na místopředsedu! Můžete jít... Ještě moment, skoro bych zapomněl. Vojín Kunc tu má dopis. Půl dne na vojně a dopis, to se nevidí.“ Zasmál se mečivě jako Pepek Vyskoč.

Ještě tu nejsem ani den a už mám práci navíc s nějakou zrasnou funkcí, pomyslel jsem si, jenže politruk to nařídil takovým způsobem, že se z toho nešlo vyzout.

„Já jsem nákej Igor,“ řekl pořízek. „Tebe znám z přijímaček, jak jsi nás vožralej budil kvůli zasmrádlejm řízkům a druhej den jsi při tělesný poblil nohy maratonci Škúcímu, co se sem dostal taky a těší se na tebe.“

„Vidíš, vole, už mám funkci i fanklub,“ zasmál jsem se.

„To máš fuk,“ odušil Igor a zapálil si fajfku. „Jak jsem pochopil na politickým školení mužstva, tak nejpozději do konce měsíce nás napadne meinheimská divize podlejh americkéjh hrdloře-zů, a pokud budeme v první linii, tak nepřežijeme půl hodiny. My ovšem mír ubráníme, i kdyby neměl zůstat kámen na kameni.“

Podíval jsem se na něj a namouduši, kdyby měl větší nos, tak by s tou fajfkou vypadal jako Gottwald vypranej v horký vodě. Zasmál jsem se, protože mi došlo, že se mu povedl vtíp. Pak jsem si vzpomněl na dopis – kdo mi už kurva může psát? Určitě Tumba nebo jinej ftipoš. Teď fakt nemám náladu na srandičky. Od příjezdu jsme neměli čas se ani dojít vychcat.

Otevřel jsem obálku nadepsanou úhledným písmem. Mrknul jsem na konec – *navždy Tvá milující Karla*. To jsem si mohl myslet. Skočil jsem do army, kde prodávali kromě pitralonu i lev-

ný dopisní papír. Na pévéesce jsem o přestávce mezi rozborkou samopalů vzor 58 (ani ve snu by mne nenapadlo, že tohle se budu na medině učit nejdřív) a obranou proti zbraním hromadného ničení Karle odepsal. Zdůraznil jsem, že následujících patnáct let nebudu pánem svého času, protože jsem pochopil, že jsem se stal kolečkem v jakési mašinérii, jejíž obludnost jsem tehdy nemohl vůbec tušit. Popřál jsem jí štěstí a vyjádřil naději, že si v Praze někoho najde (a já od tebe budu mít svatej pokoj, příšerko). To jsem se ovšem šeredně seknul.

*

Tempo dalších dnů připomínalo jízdu na saních křovím. V pět ráno hvizd a řev „budíčééék!“. Shodit pyžamo, skočit do zelených trenek (vypadal jsem jako žňový brigádník z první pětiletky), seběhnout dvě patra a nástup na buzeráku.

„V rádech je, že nahý budeme cvičit až do mrazu, pak nám povolí triko a vod mínus pěti tepláky,“ zvednul mi náladu Igor.

„Tak to mi teda poser prsa a utři si prdel kosou,“ pronesl kdosi.

Zelené kecky oddusaly čtyři kiláky. Kdo si ráno zapálil – litoval. „A teď kliky. Pro začátek padesát,“ řval se sadistickou radostí četař Caska.

Koupal jsem se v potu a svaly bolely nedostatkem kyslíku.

„Teď sto dřepů, a aby to nebylo kór snadný, vezmete na záda souseda.“ Škodolibost z toho kluka, který se vrátí do civilu k lopatě a tady si může zařvat na budoucí doktory, jen čišela.

„Kurva, jak to, že jsi na mne zbyl ty – nejtlustší ze všech?“ utrl jsem se na Kégla.